

Informatívna správa k transformácii komunitných centier a komunitný rozvoj v meste Banská Bystrica

Materiál sa predkladá na základe uznesenia MsZ č. 685 z 13. decembra 2016, kde vzhľadom na žiadosť o odklad materiálu Transformácia komunitných centier a komunitný rozvoj v meste Banská Bystrica bolo uložené, aby uvedený materiál bol predložený na rokovanie MsZ v II. polroku 2017

Podľa zákon č. 448/2008 Z.z. vznp O sociálnych službách §82 ods. (1) Obec/mesto utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti sociálnych služieb, na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu na účel predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov.

V zmysle zákona č. 369/1990 Zb. vznp O obecnom zriadení, obec pri výkone samosprávy podľa § 4 ods. (3) písm. h) utvára a chráni zdravé podmienky a zdravý spôsob života a práce obyvateľov obce, chráni životné prostredie, ako aj utvára podmienky na zabezpečovanie zdravotnej starostlivosti, na vzdelávanie, kultúru, osvetovú činnosť, záujmovú umeleckú činnosť, telesnú kultúru a šport. V zmysle uvedeného ustanovenia plnia tento účel komunitné centrá, ktoré majú preventívny charakter, teda ich účelom je predchádzať vzniku rôznych sociálnopatologických situácií práve vytváraním podmienok pre komunitný rozvoj a komunitnú prácu.

Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta na roky 2015 – 2023 (PHSR)

Globálny cieľ II.: Vytvoriť podmienky pre aktívne zapájanie sa občanov do života mesta.

Špecifický cieľ 4.1 Zvýšiť spokojnosť občanov so samosprávou do roku 2023 o 20 %.

Tematický cieľ T. 20 Zabezpečiť väčšiu účasť verejnosti na riadení a správe.

Opatrenie 4.1.1 Efektívnejšia spolupráca a participácia v meste

Komunitný plán sociálnych služieb (KPSS)

- **Cieľ č. 1 Podpora komunitného rozvoja**
- Nastavenie vízie komunitného rozvoja
- Vytvorenie systémového nástroja pre komunitný rozvoj
- Vypracovanie strategického dokumentu pre komunitný rozvoj

Uznesením MsZ č. 685 z 13. decembra 2016 bola schválená žiadosť o odklad materiálu Transformácia komunitných centier a komunitný rozvoj v meste Banská Bystrica a bolo schválené predloženie uvedeného materiálu na rokovanie MsZ v II. polroku 2017.

V zmysle vyššie citovaného uznesenia bol spracovaný uvedený materiál. Krátkodobým cieľom materiálu bolo vytvorenie systému a pravidiel pre trvalo udržateľné fungovanie existujúcich komunitných centier (KC Sásová a KC Fončorda) a navrhnutie kritérií tak, aby boli vytvorené vyvážené možnosti pre vznik ďalších KC na území mesta. Strednodobým cieľom bolo vytvorenie platformy pre participáciu obyvateľov, podnikateľov a miestnych inštitúcií, aby sa stávali spolutvorcami rozvoja mesta a preberali aj spoluzodpovednosť za jeho budúcnosť.

Na podporu komunitného rozvoja zriadilo mesto postupne dve KC, v roku 2011 KC Sásová a v roku 2014 KC Fončorda. Vzhľadom na záujem a podnety adresované mestu, aby zriadilo ďalšie KC a vzhľadom na základný princíp komunitného rozvoja, ktorý je postavený na tom, aby takéto zariadenia vznikali na základe spoločenskej objednávky „z dola“, spravovali si ich samotní obyvatelia a úlohou samosprávy je podporiť aktívnych obyvateľov a vytvárať zázemie (prostredníctvom poskytnutia priestorov), sa začalo uvažovať o transformácii KC. Mesto považuje za jeden z najdôležitejších princípov fungovania KC podporu aktívnych komunit a svojpomocných skupín, pričom sa zdôrazňuje **samostatnosť, nezávislosť a spoliehanie sa na seba samých členov komunity**, čo je jedným z významných faktorov budovania silnej komunity.

V rámci takmer 17 mesiacov trvajúceho procesu diskusií, konzultácií a vzájomných stretnutí bol predložený návrh, ktorý vzišiel z dotazníkového prieskumu, z pripomienkového procesu. Zástupcovia MVO (rada MVO), KC a v komisii VMČ a SZK sa vyjadrili, že transformácia na OZ resp. neziskovú organizáciu (kde boli z troch navrhovaných alternatív – 1. KC pod VMČ, 2. KC pod CKO / zvolenský model/ 3. KC samostatné OZ/NO) je najvhodnejšia alternatíva. Najviac diskutovanou časťou bolo financovanie KC. Mesto navrhuje v materiáli podporovať činnosť KC poskytnutím priestorov a prispievaním na služby – energie – voda, plyn, elektrina a forma transformácie KC na OZ by vytvorila pre takéto zariadenie ekonomický aj právny rámec. Ostatné náklady na činnosť by si OZ malo získavať z grantov, darov, dotácií (aj od mesta), podnikateľov a pod. Týmito zásadami bola snaha vytvoriť rovnosť možností aj pre ďalších angažovaných obyvateľov, ktorí majú resp. budú mať záujem na rozvoji komunitného života na území mesta. Zástupcovia existujúcich KC nesúhlasili s tým, že nebudú priame príspevky na mzdy komunitných pracovníkov (čo pri zásade vytvorenia samostatného nezávislého subjektu neumožňuje legislatíva, ani VZN). Dňa 3.10.2017 sa uskutočnilo stretnutie so zástupcami existujúcich KC a OZ a občianskych iniciatív angažovaných v týchto KC, kde predložili svoje stanovisko, že oceňujú, že mesto vytvorilo podmienky na vznik KC, súhlasia s tým ako sú formulované ciele fungovania KC, súhlasia s dôvodmi pre nastavenie zmien vo fungovaní KC, ale nesúhlasia s navrhovanou formou transformácie na OZ/NO a jej financovaním. Navrhujú na MsÚ vytvoriť samostatné oddelenie pre komunitný rozvoj s troma pracovnými miestami.

Po vyhodnotení predloženého návrhu, s ktorým sa vedenie mesta nestotožňuje, **navrhujeme uvedený materiál neprerokovať a odložiť opätovné predloženie materiálu do MsZ na neurčito.**

Zdôvodnenie:

Napriek dlhotrvajúcej diskusii neboli predložené návrhy, ktoré by boli prijaté konsenzom na oboch stranách.

Snahou predkladateľov materiálu bolo **vo vzťahu k občianskemu sektoru zdôrazniť nezávislosť a dobrovoľnosť, kým vo vzťahu k verejnému sektoru partnerstvo a udržateľnosť**. Nakoľko každá komunita má svoje špecifiká, nie je možné striktne určiť paušálne pravidlá, na druhej strane, ak má mať niečo udržateľný charakter a rovnaké príležitosti pre všetkých, je potrebné nastaviť rámec, preto aj predkladaný materiál bol mienený ako prvotný podklad pre systematické precizovanie a doladovanie podmienok zvyšovania participácie obyvateľov Banskej Bystrice na rozvoji mesta.

Mesto má záujem na rozvoji občianskej participácie a v prvom rade chce podporovať aktívne komunity, ktoré sa aktuálne angažujú aj v existujúcich KC (na Fončorde a v Sásovej), ale na základe procesu ktorý prebiehal doposiaľ „ešte nie je spoločnosť zrelá na predložené zmeny“ a prevažuje boj protikladov a protirečení a je ťažko dospieť k názorovej zhode v systéme fungovania KC tak, aby to bolo **v súlade s názormi a očakávaniami všetkých dotknutých strán a v súlade s legislatívou**. Mesto bude naďalej podporovať komunitný rozvoj, ako doposiaľ a má záujem postupne vytvoriť ekonomický a právny rámec pre systematickú podporu občianskej participácie na území mesta..

V súčasnosti je v medzirezortnom pripomienkovom konaní aj zákon o obecnom zriadení, ktorý môže tiež napomôcť pri kreovaní podmienok pre komunitný rozvoj, ak bude špecifikovať niektoré úlohy mesta ako aj obsah štatútu mesta a pod.

Na základe uznesenia číslo 64/2017 – MsR zo dňa 17. októbra 2017 predkladáme materiál vo forme Informatívnej správy o plnení uznesenia.

Spracovala: Mária Filipová,
Vedúca OSV, Banská Bystrica 20.10.2017

Príloha: Transformácia KC a komunitný rozvoj